Κώδικας Συμπεριφοράς των Αιρετών Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΕΝΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας

Ευχαριστίες

Ο παρών Κώδικας εκπονήθηκε με την πολύτιμη καθοδήγηση του Υπουργού Εσωτερικών Μαυρουδή (Μάκη) Βορίδη, του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών Στέλιου Πέτσα, καθώς και του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας Άγγελου Μπίνη, σε συνεργασία με τη διοίκηση της Κ.Ε.Δ.Ε. και την ΕΝ.ΠΕ.

Η σύνταξη του Κώδικα πραγματοποιήθηκε από τα στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Ακεραιότητας και Λογοδοσίας της Ε.Α.Δ. στη βάση της δομημένης και ουσιαστικής ανατροφοδότησης και των σχολίων των στελεχών του Υπουργείου Εσωτερικών, της Κ.Ε.Δ.Ε και της ΕΝ.ΠΕ.

Μάκης Βορίδης

Υπουργός Εσωτερικών

Ο Κώδικας Συμπεριφοράς Αιρετών περιγράφει με σαφή και λιτό τρόπο τις βασικές συνιστώσες για μια ακέραια και ηθική διακυβέρνηση, στην όλο και πιο ενισχυμένη τοπική αυτοδιοίκηση. Απαντά σε ερωτήματα και κατευθύνει προς την ορθή και νόμιμη συμπεριφορά σε επιμέρους ζητήματα, τα οποία ενδεχομένως να μην συναντώνται αυτούσια στο κανονιστικό πλαίσιο. Δίνει χρηστικές οδηγίες και στηρίζει την προσπάθεια για την ενίσχυση των μηχανισμών ακεραιότητας της δημόσιας διοίκησης. Ο Κώδικας αυτός, όπως και άλλα τέτοια κείμενα του λεγόμενου «ήπιου δικαίου», συμβάλλουν κυρίως και πρωτίστως στην εμπέδωση μιας αντίληψης ακεραιότητας, καθώς θέτουν στο κέντρο της πρακτικής των αιρετών οργάνων κρίσιμα ζητήματα δεοντολογίας και ακεραιότητας.

Ο παρών Κώδικας λύνει μια εκκρεμή νομική υποχρέωση της χώρας, συμβάλλοντας παράλληλα στην εμπέδωση της κουλτούρας μιας διοίκησης που αυτοδεσμεύεται στην ανάπτυξη δικλίδων ακεραιότητας, γεγονός που αξιολογείται θετικά από διεθνείς οργανισμούς, βελτιώνοντας τη θέση της χώρας μας στους σχετικούς δείκτες.

Το μεγάλο ζητούμενο είναι η περαιτέρω ενίσχυση των δράσεων για την αναβάθμιση της διακυβέρνησης στις περιφέρειες και τους δήμους της χώρας και η περιφρούρηση της ακεραιότητας της σχέσης μεταξύ αιρετών και πολιτών. Χαιρετίζουμε επομένως τη συνεργασία των στελεχών της Ε.Α.Δ., της Κ.Ε.Δ.Ε. και της ΕΝ.ΠΕ. για την ανάπτυξη του Κώδικα, είμαι βέβαιος δε, ότι θα ενισχύσει τη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των θεσμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των πολιτών.

Στέλιος Πέτσας

Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών

Ο «Κώδικας Συμπεριφοράς των Αιρετών Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» αποτελεί μια σπουδαία συμβολή στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της διαφάνειας και της δημόσιας λογοδοσίας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Με την παράθεση εύχρηστων οδηγιών και πρακτικών παραδειγμάτων, το πολύτιμο αυτό εγχειρίδιο λειτουργεί υποστηρικτικά στον σημαντικό θεσμό του Συμβούλου Ακεραιότητας και, γενικότερα, σε όλες τις μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες που αναπτύσσει το Υπουργείο Εσωτερικών για την ουσιαστική αναβάθμιση της λειτουργίας των Περιφερειών και των Δήμων, η οποία είναι άρρηκτα συνυφασμένη με την πρόληψη και τη δραστική αντιμετώπιση των φαινομένων αδιαφάνειας, διαφθοράς και κακοδιοίκησης.

Η κωδικοποίηση του τρόπου με τον οποίο πρέπει να λειτουργούν οι σύγχρονοι αυτοδιοικητικοί θεσμοί και οι εκπρόσωποί τους, είναι από τους προσφορότερους τρόπους που έχουμε στη διάθεσή μας για να εδραιωθεί μια στέρεα σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσα στο Κεντρικό Κράτος, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους πολίτες, αλλά και για να επιτευχθεί η αποδοτική και αποτελεσματική διαχείριση των δημοσιονομικών πόρων, με επίκεντρο πάντοτε τις ανάγκες της κοινωνίας και των πολιτών.

Έχοντας σταθερή πυξίδα το δημόσιο συμφέρον, το Υπουργείο Εσωτερικών, και συνολικά η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη, έχει στηρίξει - και συνεχίζει να στηρίζει - όλες τις πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στο να προσφέρει η Τοπική Αυτοδιοίκηση περισσότερες και ποιοτικότερες υπηρεσίες στον πολίτη, συμμετέχοντας ενεργά στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Απόστολος Τζιτζικώστας

Πρόεδρος Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας

Το εγχειρίδιο «Κώδικας Συμπεριφοράς των Αιρετών Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» που δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, αποτελεί ένα σημαντικό βήμα «κωδικοποίησης» του τρόπου με τον οποίο πρέπει να λειτουργούν οι σύγχρονοι αυτοδιοικητικοί θεσμοί και οι εκπρόσωποί τους. Αποτυπωμένο με προσεκτικό και ευανάγνωστο τρόπο το εγχειρίδιο αποτελεί έναν ακόμα σημαντικό κρίκο στην αλυσίδα αναβάθμισης του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης σε όλα τα επίπεδα, που αποτελεί σταθερή επιδίωξη των Περιφερειαρχών της χώρας και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος. Σε όλες άλλωστε τις σύγχρονες κοινωνίες, υπό το βάρος των πολλαπλών κρίσεων που λαμβάνουν χώρα τα τελευταία χρόνια, ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης γίνεται διαρκώς πιο καθοριστικός και κρίσιμος για τη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης των πολιτών, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την ψηφιακή μετάβαση, τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την αναβάθμιση των υποδομών. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η διαρκής προσπάθεια της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος να αναδείξουμε την ανάγκη μετάβασης από την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στην Περιφερειακή Διακυβέρνηση.

Οι Περιφέρειες και οι Δήμοι είμαστε το πιο αξιόπιστο και κοντινό στους πολίτες επίπεδο διακυβέρνησης και οφείλουμε η διοίκησή μας να ασκείται βάσει συγκεκριμένων κανόνων, που διασφαλίζουν ακόμα περισσότερο τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητα του έργου μας. Εξάλλου, σε δύο διαδοχικές κρίσεις, τη δεκαετή οικονομική κρίση και την παγκόσμια υγειονομική κρίση, οι δεκατρείς Περιφέρειες της χώρας αποδείξαμε ότι είμαστε φορείς σταθερότητας και αποτελεσματικότητας. Και τώρα μπορούμε να αποτελέσουμε τις ισχυρές ατμομηχανές ανάπτυξης που θα φτάσει στον κάθε πολίτη, σε κάθε γωνιά της πατρίδας μας. Στην κατεύθυνση αυτή, συνεχίζουμε με την ίδια αποφασιστικότητα και με εποικοδομητικές συνεργασίες όπως με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία επιτελεί ένα πολυδιάστατο και πραγματικά σπουδαίο έργο για την πατρίδα μας, τις επιχειρήσεις και όλους τους πολίτες, εδραιώνοντας μια σχέση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας.

Δημήτρης Παπαστεργίου

Πρόεδρος Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας

Στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.) έχουμε αναδείξει σε προτεραιότητα την ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας, σε όλα τα στάδια λειτουργίας των Δήμων μας. Βασικός παράγοντας για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, αποτελεί καταρχήν η συμμόρφωση των αιρετών εκπροσώπων της αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, στην τήρηση και εφαρμογή της νομιμότητας, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων και των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων τους, καθώς και η αναβάθμιση της καταστατικής τους θέσης, προκειμένου να μπορούν να ανταποκρίνονται με επάρκεια στις αυξημένες ευθύνες τους.

Αντλώντας δύναμη και κύρος από την απευθείας δημοκρατική εκλογή τους από τον λαό, καλούνται σήμερα να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της τοπικής διακυβέρνησης και στο νέο περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί, το οποίο αφορά μεταξύ άλλων στις νέες αρμοδιότητες των Δήμων, την ψηφιοποίηση των λειτουργιών τους, το πλαίσιο συνεργασίας με τους φορείς του ιδιωτικού τομέα για την εκτέλεση έργων και την ανάθεση υπηρεσιών, αλλά και τις αυξημένες απαιτήσεις των πολιτών.

Ο Κώδικας Συμπεριφοράς Αιρετών του πρώτου βαθμού αυτοδιοίκησης αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην προσπάθειά μας να ενισχύσουμε το έργο των αιρετών εκπροσώπων μας. Είναι μια ακόμη πετυχημένη συνεργασία μεταξύ της Κ.Ε.Δ.Ε. και της Ε.Α.Δ., που θα συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας στη λειτουργία των δήμων μας, αλλά και στη βελτίωση της ποιότητας της τοπικής διακυβέρνησης, θέτοντας καθαρούς κανόνες και αρχές, που υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον.

Πρόλογος Διοικητή

Η αύξηση των απαιτήσεων και των προσδοκιών των πολιτών, οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και ο διαρκώς αυξανόμενος ρόλος των ΟΤΑ στην καθημερινότητα των πολιτών διευρύνουν και καθιστούν πιο απαιτητικό το έργο των αιρετών αυτοδιοικητικών οργάνων.

Η ιδέα της κατάρτισης ενός κώδικα ηθικής και δεοντολογίας με σκοπό την ενθάρρυνση συγκεκριμένων προτύπων συμπεριφοράς από τους αιρετούς της τοπικής αυτοδιοίκησης προϋπάρχει εδώ και χρόνια στη Χώρα μας. Ήδη από το 2008, το άρθρο 21 παρ. 3 του ν. 3731/2008 (Α' 263) προέβλεπε πως «με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ και της ΕΝΑΕ, μπορεί να εκδίδεται Κώδικας Συμπεριφοράς των Αιρετών Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Η βασική προστιθέμενη αξία αυτού του Κώδικα είναι η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους αυτοδιοικητικούς θεσμούς στη βάση της δημόσιας λογοδοσίας και της διαφάνειας. Με σεβασμό στην ιδιότητα και το αξίωμα των αιρετών, όπως πηγάζουν ευθέως από τη λαϊκή τους εντολή, ο Κώδικας καταρτίστηκε στη βάση καλών διεθνών πρακτικών και προτύπων.

Σκοπός του Κώδικα είναι να αποτελέσει μια πυξίδα για τους αιρετούς της τοπικής αυτοδιοίκησης που να χαράσσει σταθερά πορεία προς το δημόσιο συμφέρον και τις αρχές της εντιμότητας, της ακεραιότητας και της χρηστής διοίκησης, δίνοντας παράλληλα το σαφές στίγμα μιας επαγγελματικής δεοντολογίας που δεν θα ανέχεται φαινόμενα κακοδιοίκησης, διαφθοράς και αδιαφάνειας.

Η επιτυχία του εγχειρήματος αυτού δεν θα ήταν εφικτή χωρίς τη στήριξη της ηγεσίας και των στελεχών του ΥΠ.ΕΣ., την ενεργό εμπλοκή των εξειδικευμένων στελεχών της Ε.Α.Δ. και φυσικά τη συνεργασία και συνεισφορά των δύο σημαντικών πυλώνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Κ.Ε.Δ.Ε. και της ΕΝ.ΠΕ.

Άγγελος Μπίνης
Διοικητής Εθνικής Αρχής Διαφάνειας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Εισαγωγή	10
	Σκοπός και πεδίο εφαρμογής	11
Μέρος Α'	Μέρος Α' - Θεμελιώδεις αξίες και αρχές	11
Μέρος Β'	Μέρος Β' - Κανόνες Συμπεριφοράς	12
1.	Αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων	12
2.	Άρνηση, καταγραφή και δημοσιοποίηση δώρων και ωφελημάτων	12
3.	Διαφύλαξη της ακεραιότητας των διαδικασιών προμηθειών και προσλήψεων	13
4.	Αποφυγή διακρίσεων	13
5.	Διασφάλιση εργασιακής ειρήνης	13
Μέρος Γ'	Μέρος Γ' - Μηχανισμός παρακολούθησης	13
Μέρος Δ'	Μέρος Δ' - Διάδοση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση	13
Μέρος Ε'	Μέρος Ε' - Τελικές διατάξεις	14

Εισαγωγή

Ο παρών Κώδικας Συμπεριφοράς ικανοποιεί την ανάγκη έκδοσης ενός πρότυπου Κώδικα Συμπεριφοράς για τους αιρετούς της τοπικής αυτοδιοίκησης. Με σεβασμό στην ιδιότητα και το αξίωμα των αιρετών, όπως πηγάζουν ευθέως από τη λαϊκή τους εντολή, ο Κώδικας καταρτίστηκε στη βάση βέλτιστων διεθνών πρακτικών και προτύπων, σε μια προσπάθεια να διασφαλιστεί πως οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης τηρούν την αρχή της νομιμότητας και προασπίζουν με τη δράση τους το δημόσιο συμφέρον, εκτελώντας τα καθήκοντά τους με εντιμότητα, ακεραιότητα και καλή πίστη.

Η κατάρτιση ενός Κώδικα Συμπεριφοράς για την ενθάρρυνση της ηθικής και της δεοντολογίας στους αιρετούς της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν έρχεται στο προσκήνιο για πρώτη φορά. Ήδη από το 2008, το άρθρο 21 § 3 του ν. 3731/2008 (Α' 263) προέβλεψε πως «με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ (ΚΕΔΕ) και της ΕΝΑΕ (ΕΝΠΕ), μπορεί να εκδίδεται Κώδικας Συμπεριφοράς των Αιρετών Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης». Η εν λόγω ρύθμιση αποσκοπούσε, σύμφωνα με την αιτιολογική της έκθεση, στην υιοθέτηση συστάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη θέσπιση κωδίκων δημόσιας ηθικής στους αιρετούς εκπροσώπους των πολιτών στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σκοπός των κωδίκων, σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, ήταν να τεθούν με σαφήνεια οι αρχές και οι κανόνες που διέπουν την άσκηση δημόσιας εξουσίας, ιδίως όσον αφορά τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης ανέδειξε τους κώδικες ηθικής, δεοντολογίας και συμπεριφοράς ως εργαλεία που επέτρεπαν στους αιρετούς να ανταποκριθούν στις σύγχρονες εξελίξεις που έλαβαν χώρα στο πεδίο της τοπικής και της περιφερειακής διακυβέρνησης. Ειδικότερα, η αυξανόμενη ανάθεση δημόσιων λειτουργιών σε φορείς του ιδιωτικού τομέα, η αύξηση των απαιτήσεων και των προσδοκιών των πολιτών, η ανάγκη για επίδειξη επαγγελματικών προτύπων συμπεριφοράς και οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών διευρύνουν και καθιστούν πιο απαιτητικό το έργο των αιρετών αυτοδιοικητικών οργάνων.

Σχετικό με τα ανωτέρω είναι και το άρθρο 61 § 2 του ν. 3852/2010 (Α' 87), σύμφωνα με το οποίο κάθε οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού, με απόφαση του δημοτικού του συμβουλίου, δύναται να παραμετροποιεί μερικώς τον πρότυπο κώδικα του άρθρου 21 § 3 του ν. 3731/2008, ώστε το περιεχόμενό του να ανταποκρίνεται στις δικές του ανάγκες ή ιδιαιτερότητες.

1. Council of Europe, Congress of Local and Regional Authorities, European Code of Conduct for all Persons Involved in Local and Regional Governance, 2018.
2. Η εν λόγω δυνατότητα αφορά αποκλειστικά τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού, μιας και για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β' Βαθμού δεν εντοπίζεται στον ν. 3852/2010 αντίστοιχη διάταξη σε ισχύ. Συνεπώς, η υιοθέτηση κώδικα δεοντολογίας από τα περιφερειακά συμβούλια απαιτεί ειδική νομοθετική ρύθμιση, κατ' αναλογία της ισχύουσας διάταξης για τους Δήμους (άρθρο 61 § 2).

Σκοπός και πεδίο εφαρμογής

Ο Κώδικας Συμπεριφοράς ενθαρρύνει συγκεκριμένα πρότυπα δεοντολογίας και συμπεριφοράς στο σύνολο των αιρετών της τοπικής αυτοδιοίκησης, στοχεύοντας στην ενίσχυση της διαφάνειας, της αξιοπιστίας και της λογοδοσίας κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας και στη μέσω αυτών εμπέδωση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας των πολιτών στους αυτοδιοικητικούς παράγοντες και την ίδια την αυτοδιοίκηση, εν γένει.

Ειδικότερα, ο παρών Κώδικας απευθύνεται στους δημάρχους, στους περιφερειάρχες, στους αντιδημάρχους, στους αντιπεριφερειάρχες, στα μέλη των προεδρείων των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, στα μέλη των επιτροπών των δήμων και των περιφερειών, καθώς και στους δημοτικούς και περιφερειακούς συμβούλους που δεν έχουν αναλάβει άλλο αξίωμα. Πλην των ανωτέρω, ο Κώδικας απευθύνεται στους αιρετούς των κοινοτήτων του άρθρου 8 του ν. 3852/2010.

Μέρος Α'

Θεμελιώδεις αξίες και αρχές

Οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλουν:

1. Να τηρούν πιστά τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς νομοθεσίας.

2. Να υπηρετούν το δημόσιο συμφέρον κατ' αποκλεισμό της εξυπηρέτησης σε βάρος του οποιουδήποτε οικονομικού ή άλλου προσωπικού συμφέροντος, υπέρ των ιδίων ή υπέρ τρίτων προσώπων.

3. Να αναπτύσσουν τη δράση τους υπό συνθήκες πλήρους ανεξαρτησίας και αντικειμενικότητας, αποφεύγοντας κάθε μορφή προκατάληψης και ευνοιοκρατίας που δύναται να υπονομεύσει τον αμερόληπτο χαρακτήρα της κρίσης τους.

4. Να ασκούν τα καθήκοντά τους με τρόπο που προάγει τη διαφάνεια των αποφάσεων των συλλογικών και μονοπρόσωπων οργάνων, διευκολύνοντας την ενημέρωση της κοινής γνώμης, με σεβασμό στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των πολιτών, όπως ειδικά προστατεύονται στον Γενικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679, την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 και τον ν. 4624/2019.

5. Να μεριμνούν για την προστασία και τη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων του δήμου ή της περιφέρειάς τους, προβαίνοντας σε συνετή χρήση και διαχείριση των μέσων και παροχών που τίθενται στη διάθεσή τους, αποκλειστικά για την απρόσκοπτη άσκηση του έργου τους.

6. Να προασπίζουν το κύρος του αξιώματός τους, τόσο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, όσο και κατά την εν γένει παρουσία τους στην κοινωνία.

3. Ειδικότερα, οι διατάξεις του κώδικα απευθύνονται στους προέδρους των συμβουλίων κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) μόνιμων κατοίκων, στα μέλη των συμβουλίων κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) μόνιμων κατοίκων και στους προέδρους κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, κατά τον λόγο των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους και των αρμοδιοτήτων τους (άρθρα 79 και επ. του ν. 3852/2010).

Μέρος Β'

Κανόνες Συμπεριφοράς

1. Αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων

Σύγκρουση συμφερόντων υφίσταται όταν ένας αιρετός της τοπικής αυτοδιοίκησης εξυπηρετεί εν γνώσει του κατά την άσκηση των καθηκόντων του οικονομικά ή άλλα ιδιωτικά συμφέροντα, είτε του ιδίου είτε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου, σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Φαινόμενα σύγκρουσης συμφερόντων κλονίζουν την εμπιστοσύνη των πολιτών και για τον λόγο αυτό οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλουν:

1. Να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση της λαϊκής τους εντολής.

2. Να μην επηρεάζονται από προσωπικά συμφέροντα ή συμφέροντα των οικείων τους ή τρίτων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

3. Να αιτούνται την εξαίρεσή τους από τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν προσωπικά τους συμφέροντα ή συμφέροντα των οικείων τους.

4. Να μην αξιοποιούν πληροφορίες που αποκτούν εξαιτίας του αξιώματός τους για την ικανοποίηση προσωπικού ή άλλου ιδιωτικού οφέλους.

5. Να μη χρησιμοποιούν προς ίδιον οικονομικό όφελος ή προς οικονομικό όφελος τρίτου προσώπου εμπιστευτικές πληροφορίες και έγγραφα, που περιέρχονται σε γνώση τους εκ της άσκησης των καθηκόντων τους.

6. Να αποφεύγουν ενέργειες και συμπεριφορές που αποσκοπούν στην απόκτηση προσωπικού ή επαγγελματικού πλεονεκτήματος κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της θητείας τους.

2. Άρνηση, καταγραφή και δημοσιοποίηση δώρων και ωφελημάτων

Οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν αποδέχονται δώρα, παροχές ή άλλα ωφελήματα που τους προσφέρονται στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους ή τα οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο με την άσκηση των καθηκόντων τους.

Εντούτοις, τα παραπάνω πρόσωπα μπορούν να αποδέχονται αντικείμενα που τους προσφέρονται ως δώρα λόγω της θεσμικής τους ιδιότητας κατά τους κανόνες της εθιμοτυπίας ή για λόγους αβρότητας και ευγένειας ή σύμφωνα με τη διπλωματική πρακτική, καθώς και να παρευρίσκονται κατόπιν πρόσκλησης σε εκδηλώσεις, στις οποίες καλούνται λόγω της θεσμικής τους ιδιότητας.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των ανωτέρω από τους αιρετούς της τοπικής αυτοδιοίκησης:

- αντικείμενα που τους προσφέρονται ως δώρα και των οποίων η εκτιμώμενη αξία υπερβαίνει τα διακόσια (200) ευρώ, περιέρχονται στην κυριότητα και τελούν υπό τη διαχείριση του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ανάλογα.

- αντικείμενα που τους προσφέρονται ως δώρα και των οποίων η εκτιμώμενη αξία δεν υπερβαίνει τα διακόσια (200) ευρώ, περιέρχονται στην κυριότητα του αιρετού στον οποίο δωρίζονται, εκτός αν αυτός δηλώσει ότι επιθυμεί αυτά να περιέλθουν στην κυριότητα του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ανάλογα.

- αντικείμενα με ιδιαίτερη εθνική, ιστορική, πολιτιστική ή καλλιτεχνική αξία που προσφέρονται ως δώρα, περιέρχονται στην κυριότητα του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ανάλογα, ανεξάρτητα από την αξία τους.

Υπεύθυνο όργανο για τη διενέργεια εκτίμησης της αξίας των δώρων και για τον χαρακτηρισμό δώρων ως αντικειμένων ιδιαίτερης εθνικής, ιστορικής, πολιτιστικής ή καλλιτεχνικής αξίας είναι το προεδρείο του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, ως σώμα.

Για λόγους διαφάνειας και δημοσιότητας, σε κάθε δήμο και περιφέρεια τηρείται με ευθύνη του οικείου προέδρου του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, ειδικό ηλεκτρονικό βιβλίο, στο οποίο καταχωρίζονται με χρονολογική σειρά τα αντικείμενα που προσφέρονται ως δώρα, εφόσον έχουν περιέλθει στην κυριότητα του δήμου ή της περιφέρειας. Για την τήρηση του ηλεκτρονικού βιβλίου, καθώς και για την ετήσια δημοσιοποίηση των στοιχείων του εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 17 του ν. 4829/2021 (Α' 166).

4. Δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων όταν πρόκειται περί δραστηριότητας ή ιδιότητάς του ως μέλους του κοινωνικού συνόλου ή ως μέλους ευρείας κοινωνικής ομάδας προσώπων ή λόγω της δραστηριότητάς του εκ της επαγγελματικής ιδιότητάς του.
5. Όπως ιδίως, δάνεια, εκπτώσεις, διευκολύνσεις, προσκλήσεις για διασκέδαση ή φιλοξενία, ταξίδια, στέγαση, διατροφή ή εκπαίδευση.

3. Διαφύλαξη της ακεραιότητας των διαδικασιών προμηθειών και προσλήψεων

Οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης μεριμνούν ώστε σε όλα τα στάδια των διαδικασιών προμηθειών και προσλήψεων που διενεργεί ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης, οι σχετικές αποφάσεις και ενέργειες να θωρακίζονται από δίκαιες, αξιοκρατικές και διαφανείς διαδικασίες, με ιδιαίτερη έμφαση στην τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

4. Αποφυγή διακρίσεων

Οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης διασφαλίζουν την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των πολιτών και των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, συμβάλλουν στην αποτροπή εκδηλώσεων μίσους και αποφεύγουν κάθε αδικαιολόγητη διάκριση ή δυσμενή μεταχείριση πολιτών ή υπαλλήλων βάσει εθνικότητας, φύλου, ηλικίας, φυλής, χρώματος δέρματος, εθνοτικής ή κοινωνικής καταγωγής, σεξουαλικού προσανατολισμού, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικού φρονήματος και αναπηρίας.

5. Διασφάλιση εργασιακής ειρήνης

Οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης μεριμνούν για την ανάπτυξη εργασιακής ειρήνης εντός του οργανισμού τους. Στο πλαίσιο αυτό, σέβονται τις προσωπικές και υπηρεσιακές απόψεις των υπαλλήλων και επιδιώκουν την ανάπτυξη σχέσεων καλόπιστης και ειλικρινούς συνεργασίας.

Μέρος Γ'

Μηχανισμός παρακολούθησης

Η τήρηση των διατάξεων του Κώδικα Συμπεριφοράς προϋποθέτει τη συνεργασία του συνόλου των αιρετών του δήμου ή της περιφέρειας. Την εποπτεία για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος ασκεί το προεδρείο του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, ως σώμα.

Ο παρών Κώδικας εφαρμόζεται συμπληρωματικά προς τις υφιστάμενες υποχρεώσεις ή καθήκοντα των αιρετών της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως αυτά ειδικώς προσδιορίζονται στη νομοθεσία και δύναται να επισύρει την επιβολή πειθαρχικών ποινών, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία των άρθρων 233 επ. του ν. 3852/2010. Γενικές ή ειδικές νομοθετικές διατάξεις που χαρακτηρίζουν αυτοτελώς παραβιάσεις του Κώδικα ως ποινικά αδικήματα ή πειθαρχικά παραπτώματα κατισχύουν του παρόντος.

Μέρος Δ'

Διάδοση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

Ο Κώδικας Συμπεριφοράς διανέμεται ηλεκτρονικά σε όλους τους αιρετούς του δήμου ή της περιφέρειας, με μέριμνα του προέδρου του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου. Επίσης, προς ικανοποίηση της απαίτησης των σύγχρονων κοινωνιών για διαφάνεια και αξιοπιστία κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας και λογοδοσίας των φορέων της, αναρτάται στον ιστότοπο που τηρεί ο δήμος ή η περιφέρεια στο διαδίκτυο.

Το προεδρείο του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, ως σώμα, δύναται να διοργανώνει ημερίδες ή σεμινάρια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των αιρετών αλλά και της κοινωνίας των πολιτών επί των θεματικών που καλύπτει ο Κώδικας.

Μέρος Ε'

Τελικές διατάξεις

Ο παρών Κώδικας εφαρμόζεται σε κάθε δήμο και περιφέρεια. Σύμφωνα με το άρθρο 61 § 2 του ν. 3852/2010, κάθε δήμος, με απόφαση του δημοτικού του συμβουλίου, έχει τη δυνατότητα να παραμετροποιήσει τον παρόντα Κώδικα, ώστε να ανταποκρίνεται σε μεγαλύτερο βαθμό στις δικές του ανάγκες ή ιδιαιτερότητες.

Σε περιπτώσεις που διαπιστώνεται η ανάγκη κάλυψης ερμηνευτικών κενών του παρόντος Κώδικα, οι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης δύνανται να απευθύνονται μέσω του προεδρείου του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου στο Υπουργείο Εσωτερικών.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

ΕΝΩΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΚΕΔΕ Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Λένορμαν 195 & Αμφιαράου, 104 42, Αθήνα 2132129700 info@aead.gr www.aead.gr